<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER</u>: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

===

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

આર/મિસ્ક. સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૦ /૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એન. વી. અંજારિયા

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?	હા.
૨.	રિપોર્ટરને રીફર કરવું કે કેમ?	હા.
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે	ના.

	હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

==

મનભૂપિન્દરસિંહ અટવાલ પિતા બરિન્દરસિંહ અટવાલ

વિરુદ્ધ

નીરજ કુમારપાલ શાહ

==

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી શાલીન મહેતા, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી પાર્થ કોન્ટ્રાક્ટર(૭૧૫૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ માટે જી એચ વીર્ક(૭૩૯૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ માટે શ્રી એન ડી નાનાવટી, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી હિમાંશુ સી દેસાઇ(૬૮૩૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ માટે શ્રી એમ એન મારફતિયા(૬૯૩૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૪ માટે પી એમ બુચ(૭૩૮૩)

==

કોરમઃ **માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એન. વી. અંજારિયા**

તારીખ : ૨૧/૦૬/૨૦૧૯

સીએવી ચુકાદો

આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિયેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૯ ની ઉપ–કલમ (૩) ના સંદર્ભમાં, જ્યારે પક્ષકારો દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલને અગાઉથી જ ચાલુ રાખવામાં આવેલ હોય અને અરજદારે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળના ઉપાયનો આશરો લીધો હોય, જેથી એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળના સદર ઉપાયને અસરકારક ન ગણવા માટે, એક્ટની કલમ ૯(૧)(ii) હેઠળ દાખલ કરાયેલી હાલની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખવી જરૂરી છે કે કેમ; શું કેસની હકીકતોમાં, એવી પરિસ્થિતિઓ અસ્તિત્વમાં છે જે કલમ ૧૭ હેઠળ આપવામાં આવેલા ઉપાયને અસરકારક ન બનાવે – તે વિચારણા માટેનો મુખ્ય પ્રશ્ન છે.

૨. હાલની મિસલેનિયસ સિવિલ એપ્લિકેશન દ્વારા, અરજદારે પક્ષકારો વચ્ચેની આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી, જે બાકી છે, તેનો નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી વચગાળાના પગલાં મેળવવા માટે આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિયેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ (હવે પછી તેને 'આર્બિટ્રેશન એક્ટ' તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવશે) ની કલમ ૯ નો આશરો લેવા માગણી કરી છે.

૨.૧ સામાવાળા નં.૧ અને ૨ ને આ કોર્ટ સમક્ષ જામીન પેટે રૂ. ૨૧.૧૮ કરોડ જમા કરાવવા નિર્દેશ આપવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. વિકલ્પરૂપે, કોર્ટની દેખરેખ હેઠળ એસ્ક્રો એકાઉન્ટ ખોલવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. અરજદારે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ ને તેમની સંબંધિત મિલકતો, રોકડ સિલક ધરાવતા બેંક ખાતાઓ, ઇનકમ–ટેક્સ રિટર્ન્સ, બેંક લોકરની વિગતો, ઇક્વિટી હોલ્ડિંગ, મ્યુચ્યુઅલ ફંડ્સ, ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટ અને આવી અન્ય વિગતો જાહેર કરતું સોગંદનામું દાખલ કરવા નિર્દેશ આપવા માટે વધુમાં પ્રાર્થના કરી છે. અરજદાર તે વિગતો સંબંધિત અસલ દસ્તાવેજો ઇચ્છે છે. એવી પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિવાદોનો આખરી નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી સામાવાળા નં.૧ ને ભાગીદારી પેઢીની બાબતોમાં દખલગીરી કરવાથી દૂર રાખવા. સામાવાળા નં.૨ ને સામાવાળા નં.૧ ની સાથે પ્રત્યક્ષ કે અપ્રત્યક્ષ રીતે કૌભાંડમાં કામ કરવાથી દૂર રહેવા નિર્દેશ આપવા માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. અરજદાર સામાવાળા નં.૧ ભાગીદારી પેઢીને લગતા તમામ અસલ દસ્તાવેજો પરત કરે તેમ ઇચ્છે છે. ૧૦મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ થી ૨૬મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ વચ્ચેના સમયગાળા દરમિયાન ભાગીદારી પેઢી વતી તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા અને અમલમાં મૂકાયેલા તમામ દસ્તાવેજો, કરારો અને વ્યવહારો, સોદાઓ અને વાટાઘાટોની તમામ પ્રમાણિત નકલો પૂરી પાડવા માટે સામાવાળા નં.૧ ને નિર્દેશ આપવાની પણ પ્રાર્થના છે.

૨.૨ શરૂઆતમાં એ જણાવવું જરૂરી છે કે હાલના અરજદારે અગાઉ સમાન રાહત માટે સિટી સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ એપ્લિકેશન નં.૧૧૯/૨૦૧૬ દાખલ કરી હતી. એવું જણાય છે કે તે દરમિયાન અરજદારે પ્રેસિાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ અન્ય કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી, જે કાર્યવાહીમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ૨૪મી એપ્રિલ, ૨૦૧૭ ના રોજ આદેશ પસાર કર્યો હતો અને હાલના આર્બિટ્રેશનને આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજિયક આર્બિટ્રેશન ગણાવ્યું હતું. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની અરજી હવે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ આ કોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩. તારીખ ૧૦મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના રોજ કરારના અનુસંધાને સામાવાળા નં.૧ અને ૨ વચ્ચે એક લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. વધારાના કરારના પાલન પર તારીખ ૨૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના રોજ હાલના અરજદાર લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપ (એલએલપી) ના ભાગીદાર બન્યા હતા. આમ, અરજદાર અને સામાવાળાઓ લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપના ભાગીદારો છે. અરજદાર દ્વારા એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કરારના પાલન વખતે, પેઢીનું મૂલ્યાંકન માત્ર રૂ. ૦૫.૦૦ લાખ હતું, જેમાં સામાવાળા નં.૧ દ્વારા રૂ. ૦૨.૨૫ લાખની રકમનું યોગદાન આપવાનું હતું અને બાકીની રકમ સામાવાળા નં.૨ અને ૩ દ્વારા આપવાની હતી. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તેઓ ભાગીદારી પેઢીમાં નોંધપાત્ર રકમ લાવ્યા હતા.

૩.૧ અરજદાર, જેઓ પોતાનો પરિચય એક નિવૃત્ત આર્મી ઓફિસર અને ઓમાન દેશમાં સ્થાયી થયેલા બિન–નિવાસી ભારતીય તરીકે આપે છે, તેમણે જણાવ્યું હતું કે ડિસેમ્બર, ૨૦૧૪ ના મહિનામાં જ્યારે તેઓ તેમના વ્યવસાયિક સહયોગીઓ દ્વારા આમંત્રિત કરવામાં આવતા ભારત આવ્યા હતા, ત્યારે અરજદાર સામાવાળા નં.૧ ના સંપર્કમાં આવ્યા હતા. અરજદારનો એવો કેસ છે કે સામાવાળા નં.૧ એ પોતાને બિઝનેસ એમ્પાયરના માલિક તરીકે દર્શાવી ગુલાબી ચિત્ર રજૂ કર્યું હતું અને કાઈનેટ્રિક્સ બિઝનેસ કંપનીમાં તેમનો મોટો હિસ્સો હતો. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ સામાવાળા નં.૧ અને લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપ ફર્મની વાસ્તવિક નાણાકીય ક્ષમતા અને વિશ્વસનીયતા વિશે અજાણ હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ ૨૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના ઉમેરા સાથે વાંચવામાં આવતા ૧૦મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના કરાર હેઠળ પેઢીમાં ભાગીદાર તરીકે જોડાયા હતા.

૩.૧.૧ પેઢીનો વ્યવસાય, જેમાં પક્ષકારો ભાગીદાર બન્યા હતા, તે વિવિધ ક્ષેત્રોના ગ્રાહકો માટે ટેક્નો–માર્કેટિંગ નાણાકીય સલાહકારનો હતો. અરજદારના નિવેદન અનુસાર, પેઢીનો ઉપયોગ ટેકનિકલ, સિવિલ, નાણાકીય, વહીવટી, માર્કેટિંગ, પ્લાન્ટ અને મર્ચેન્ડાઈઝ વગેરેનો સમાવેશ કરતા ટર્ન–કી પ્રોજેક્ટ્સ પર કોઈ કરાર કરવા માટે થતો હતો. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે તેમણે પેઢીમાં રૂ. ૪૫.૦૦ કરોડનું યોગદાન આપવું જરૂરી હતું જે તેમનો ૨૦% શેર હોલ્ડિંગ થશે અને

અરજદારના યોગદાનથી પેઢીના મૂલ્યમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો હતો. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે માર્ચ, ૨૦૧૫ થી તેમણે પેઢીમાં પોતાના મૂડી યોગદાનની ચુકવણી શરૂ કરી દીધી હતી. ૧૮મી મે, ૨૦૧૬ ના રોજ લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપ (એલએલપી) કરારના બીજા ઉમેરા પર સહી કરવામાં આવી હતી.

૩.૧.૨ અરજદારે આક્ષેપ કર્યો હતો કે માર્ચ, ૨૦૧૫ અને ઓક્ટોબર, ૨૦૧૫ ની વચ્ચે, સામાવાળા નં.૧ એ અરજદાર અને અન્ય ભાગીદારોની જાણ વગર પેઢીના ખાતામાંથી ફંડ ટ્રાન્સફર અને રોકડ ઉપાડ દ્વારા પેઢીના બેંક ખાતામાંથી નાણાંનો દુરુપયોગ કર્યો અને તબદીલ કરી લીધા. એલએલપીના કરારથી વિપરીત હોવાનો સામાવાળા નં.૧ સામે સંખ્યાબંધ કૃત્યો અને ભૂલોનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદાર દ્વારા એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે સામાવાળા નં.૨, જેઓ સ્થાપક ભાગીદારોમાંના એક હતા, સામાવાળા નં.૧ સાથે મળી ગયા હતા અને પેઢી તેમજ અરજદારના હિતોની વિરુદ્ધ દ્વેષપૂર્ણ વર્તન કરવાનું શરૂ કર્યું હતું. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે પેઢી પાસે જે નાણાં આવ્યા હતા તે અન્ય ભાગીદારો દ્વારા કરવામાં આવેલા રૂ. ૦૫.૦૦ લાખના પ્રારંભિક યોગદાન ઉપરાંત, અરજદાર દ્વારા યોગદાન આપવામાં આવેલી રૂ. ૭૫.૦૦ કરોડની રકમ જ હતી. અરજીના મેમોરેન્ડમમાં પેઢીના નાણાકીય હિતોને નુકસાન પહોંચાડીને ભંડોળનો કેવી રીતે દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યો અથવા તબદીલ કરવામાં આવ્યો તે અંગે આક્ષેપ કરવા માટે વિધાનો કરવામાં આવ્યા છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે

સામાવાળા નં.૧ એ સામાવાળા નં.૨ ની મિલીભગતથી રૂ. ૨૧.૧૮ કરોડની મોટી રકમની ગોલમાલ કરી હતી. આ આદેશમાં, વર્ણનને ભારી ન બનાવવા માટે તે આક્ષેપોને વિગતવાર આપવામાં આવ્યા નથી.

૩.૧.૩ સામાવાળા નં.૧ એ ભાગીદારી પેઢીના બેંક ખાતામાંથી કપટપૂર્વક કામ કર્યું હતું અને નાણાંનો દુરુપયોગ કર્યો હતો તેવા આક્ષેપ પર અરજદાર અને સામાવાળા નં.૨ અને ૩ દ્વારા ૨૪મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ ના સંકલ્પ–સહ–પત્ર દ્વારા પેઢીમાંથી ભાગીદાર તરીકે સામાવાળા નં.૧ ને હાંકી કાઢવામાં આવ્યા હતા. સામાવાળા નં.૧ ની હકાલપટ્ટી તારીખ ૨૫મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ ની ભાગીદારી પેઢીની બેઠકની મિનિટ્સમાં નોંધવામાં આવી હતી.

૩.૨ તે પછી જે ઘટનાઓ બની તે નીચે મુજબ હતી.

(૧) સામાવાળા નં.૧ એ ૦૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ કોમર્શિયલ કોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ વચગાળાના રક્ષણના પગલાં માટે સિવિલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન નં.૧૧૧/૨૦૧૬ દાખલ કરી હતી. તે હેઠળ અરજદાર તેમજ સામાવાળા નં.૨ અને ૩ સામે રાહતનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો.

(૨) ૧૦મી નવેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ અરજદાર તેમજ સામાવાળા નં.૨ અને ૩ એ સંયુક્ત રીતે ભાગીદારી કરાર હેઠળ આર્બિટ્રેશન કલમનો આશરો લીધો હતો અને સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) ની તેમના નામાંકિત આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરી હતી, જેમાં મંજૂરીની માગણી કરવામાં આવી હતી અને/અથવા સામાવાળાને સહ-આર્બિટ્રેટર નિયુક્ત કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.

(૩) આમાંના અરજદારે સામાવાળા નં.૧ દ્વારા કથિત રીતે દુરુપયોગ કરવામાં આવેલી રકમ માટે કોર્ટમાં જામીનગીરી જમા કરાવવા વગેરે અંગે સામાવાળા નં.૧ વિરુદ્ધ નિર્દેશો મેળવવા માટે કોમર્શિયલ કોર્ટ એટલે કે સિટી સિવિલ કોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ સિવિલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન નં.૧૧૯/૨૦૧૬ દાખલ કરી હતી. સદર અરજી પાછળથી પરત ખેંચી લેવામાં આવી હતી.

(૪) સામાવાળા નં.૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અગાઉ દર્શાવેલ સિવિલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન નં.૧૧૧/૨૦૧૬ ની સુનાવણી દરમિયાન, સામાવાળા નં.૨ એ સામાવાળા નં.૧ નો પક્ષ લેવાનું પસંદ કર્યું. સામાવાળા નં.૨ દ્વારા વિરોધાભાસી વલણ અપનાવવાનો આક્ષેપ કરીને, અરજદારે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ સામે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૪૦ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી અને ફોજદારી ફરિયાદ પણ દાખલ કરી હતી, જેના માટે ૨૧મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી.

(૫) સામાવાળા નં.૧ ની કલમ ૯ હેઠળની અરજી એટલે કે સિવિલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન નં.૧૧૧/૨૦૧૬ ૨૯મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ રદ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ સદર આદેશ સામે એક્ટની કલમ ૩૭ હેઠળ કરાયેલી અપીલ આ કોર્ટ દ્વારા ૦૪થી મે, ૨૦૧૭ ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન રદ કરવામાં આવી હતી.

૩.૩ ઉપર મુજબ અરજદાર દ્વારા આર્બિટ્રેટરના નામાંકનના જવાબમાં સામાવાળા નં.૧ અને ૨ એ બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત મુખ્ય ન્યાયાધીશની તેમના નામાંકિત આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરી હતી. આ નામાંકિત આર્બિટ્રેટરે ૧૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાંથી પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું હતું. અરજદારે ૧૭મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭ ના રોજ સામાવાળા નં.૧ ને અન્ય સહ–આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા જણાવ્યું હતું. ૧૬મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૭ ના રોજ સામાવાળા નં.૧ એ સુપ્રીમ કોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયાધીશની સહ–આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરી. અરજદાર દ્વારા નામાંકિત આર્બિટ્રેટર અને સામાવાળા નં.૧ દ્વારા નામાંકિત આર્બિટ્રેટર ૩૦ દિવસની નિર્ધારિત મુદતમાં પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.

૩.૩.૧ તેથી, અરજદારે સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૧૧ હેઠળ અરજી દાખલ કરી. સુપ્રીમ કોર્ટે આર્બિટ્રેશન પિટિશન નં.૧૪/૨૦૧૭ માં

તારીખ ૨૪મી જુલાઈ, ૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા સુપ્રીમ કોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયાધીશની પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરી. તારીખ ૨૪મી જુલાઈ, ૨૦૧૭ ના સદર આદેશમાં જ સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આર્બિટ્રેશનને આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યિક આર્બિટ્રેશન ગણવામાં આવ્યું હતું. આમ, ઉપર મુજબના ત્રણ સભ્યો સાથે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ. તેણે ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ ના રોજ પોતાની પ્રથમ બેઠક યોજીને આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીની સુનાવણી શરૂ કરી.

૩.૩.૨ પ્રથમ સુનાવણીના તે જ દિવસે, એટલે કે ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ ના રોજ, અરજદાર – દાવેદારે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વચગાળાના રક્ષણ માટે અરજી કરી. તે હેઠળ અરજદાર – દાવેદારે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ સામે વિવિધ રાહતો માંગી હતી. આ રાહતો કલમ ૯ હેઠળની હાલની અરજીમાં માગવામાં આવેલી રાહતોને સમાન હતી. ત્યારબાદ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ નીચે મુજબના સોગંદનામા દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા – (૧) દસ્તાવેજો સાથે દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી, (૨) દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી કલમ ૧૭ ની અરજીના સમર્થનમાં વધારાના દસ્તાવેજો, (૩) દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલા સમર્થક દસ્તાવેજો સાથેનો સ્ટેટમેન્ટ ઓફ ક્લેમ, (૪) સામાવાળા નં.૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી, જેને સામાવાળા નં.૨ એ દાવેદારની કલમ ૧૭ ની અરજી સામે તેમનો જવાબ ગણવા પણ માગણી કરી હતી, (૫) સામાવાળા નં.૨ દ્વારા દાખલ

કરાયેલી સામાવાળા નં.૨ ની કલમ ૧૭ ની અરજીના સમર્થનમાં દસ્તાવેજો, (૬) અમુક દસ્તાવેજો સાથે સામાવાળા નં.૧ દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવેદારની કલમ ૧૭ ની અરજીનો જવાબ અને (૭) સામાવાળા નં.૨ દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવેદારના સ્ટેટમેન્ટ ઓફ ક્લેમનો જવાબ.

૩.૩.૩ આમ, અરજદાર દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી અને સામાવાળા નં.૧ એ પણ તેમની કલમ ૧૭ ની અરજી અલગથી દાખલ કરી હતી. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વિવિધ પક્ષકારો દ્વારા કલમ ૧૭ હેઠળ બે અરજીઓ કરવામાં આવી હતી અને તેમાં જવાબો દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૩.૪ અરજદારે જણાવ્યું છે કે આર્બિટ્રેશનમાં સુનાવણી ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭, ૦૩જી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭, ૧૫મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭, ૨૨મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ અને ૨૩મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ ના રોજ થઈ હતી અને અરજદાર – દાવેદારની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી પરની દલીલો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા સાંભળવામાં આવી હતી. ટ્રિબ્યુનલે સદર કલમ ૧૭ ની અરજીમાં આદેશનો ચુકાદો અનામત રાખ્યો હતો. આ તબક્કે, સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ૨૪મી એપ્રિલ, ૨૦૧૭ ના આદેશથી જે પ્રિસાઇડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, તેમણે ૧૧મી નવેમ્બર, ૨૦૧૭ ના ઇ–મેઇલ સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાં ચાલુ રહેવાની પોતાની અસમર્થતા દર્શાવી હતી.

૩.૩.૫ પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રિટરની નિમણૂક અંગે નિર્ણય લેવામાં સહ– આર્બિટ્રિટરો નિષ્ફળ જતાં, અરજદારે સુપ્રીમ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો. ૦૪થી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ ના આદેશથી સર્વોચ્ચ અદાલતે સુપ્રીમ કોર્ટના અન્ય નિવૃત્ત ન્યાયાધીશની નવા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રિટર તરીકે નિમણૂક કરી. એવું જણાવી શકાય કે સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અગાઉ દર્શાવેલ ૦૪થી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ ના આદેશથી જે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રિટરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, તેમની સામે અરજદારે તારીખ ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ પત્ર લખીને પાછળના તબક્કે આક્ષેપો કર્યા હતા, જેની વિગતો અહીં પાછળથી આપવામાં આવી છે. ૧૦મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા, પુનઃગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલે અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીની ફરીથી સુનાવણી માટેનો સમયપત્રક નક્કી કર્યો.

૩.૩.૬ ખાસ નોંધનીય છે કે, ૦૨જી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ અરજદાર – દાવેદારની એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી સાંભળવામાં આવી હતી અને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આદેશ અનામત રાખવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદની બેઠકોમાં જે ૧૭મી, ૧૮મી અને ૧૯મી ડિસેમ્બરના રોજ નક્કી કરવામાં આવી હતી, તેમાં કાનલ આર. કે. સિંહ નામના દાવેદારના સાક્ષીની ઉલટતપાસ અધવચ્ચે હતી. ત્યારપછી ટૂંક સમયમાં જ ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ અરજદાર – દાવેદારે અગાઉ દર્શાવેલ પત્ર લખીને તે સમયે રચાયેલી ટ્રિબ્યુનલના સભ્યો સામે આક્ષેપો કર્યા હતા,

જેના લીધે સહ–આર્બિટ્રેટર અને પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું હતું.

૩.૩.૭ ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના રોજ અરજદારના નામાંકિત આર્બિટ્રેટર શ્રી એન્ડ્રે ચીપે શ્રી વિનાયક પ્રધનને પત્ર લખીને સદર શ્રી પ્રધનને પોતાના વતી તેમજ અન્ય સહ–આર્બિટ્રેટર માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જી. ટી. નાણાવટી (નિવૃત્ત) વતી પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે કામ કરવા વિનંતી કરી હતી. સદર શ્રી વિનાયક પ્રધને તે જ દિવસે, એટલે કે ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના રોજ, પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકેની નિમણૂકનો સ્વીકાર કર્યો.

૩.૩.૮ એ ૨૫મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના રોજ હતું કે એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ રક્ષણના વચગાળાના પગલાં માટે આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે ૨૮મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી.

૩.૪ હાલની અરજીના રેકોર્ડ પરના આંકડા (એનેક્ચર–પીપ૪, પેજ ૭૭૯), અરજદાર – દાવેદારના વકીલ દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના ત્રણ સભ્યોને સંબોધવામાં આવેલ ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ નો વિગતવાર પત્ર દર્શાવે છે. આ પત્રમાં, પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર – સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) જેઓ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ૦૪થી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭

ના રોજ નિમણૂક પામ્યા હતા તેમની સામે પરોક્ષ, જો સીધા નહીં તો, આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા. સદર પત્રની વિગતો પછીના ફકરાઓમાં વિગતવાર જણાવવામાં આવી છે.

૩.૪.૧ અગાઉ દર્શાવેલ ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં, અરજદાર – દાવેદારે અગાઉના ભાગમાં આર્બિટ્રેશનનો ઈતિહાસ અને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનાનું વર્ણન કર્યું હતું કે, આર્બિટ્રેશન પિટિશન નં.૧૪/૨૦૧૭ માં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ મુજબ ૨૪મી જુલાઈ, ૨૦૧૭ ના રોજ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના કરવામાં આવી હતી, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) ની પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી જ્યારે સુપ્રીમ કોર્ટના અન્ય બે માનનીય ન્યાયાધીશો (નિવૃત્ત) સહ– આર્બિટ્રેટરો હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ એ અગાઉ સિટી સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ સિવિલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન નં.૧૧૯/૨૦૧૬ દાખલ કરી હતી, જે પરત ખેંચી લેવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ સામાવાળા નં.૧ અને ૨ દ્વારા કલમ ૧૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, કે આ અરજી પર ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ ના મહિના દરમિયાન વિગતવાર સુનાવણી કરવામાં આવી હતી અને ટ્રિબ્યુનલે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની તે અરજીમાં ૨૫મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ ના રોજ પોતાનો આદેશ અનામત રાખ્યો હતો. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ત્યાર પછી ટૂંક સમયમાં જ તત્કાલીન પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે ટ્રિબ્યુનલમાંથી રાજીનામું આપી દીધું

હતું, ત્યારબાદ સુપ્રીમ કોર્ટે ૦૪થી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ ના રોજ અન્ય પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરી જેઓ સુપ્રીમ કોર્ટના અન્ય માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) હતા, અને નવા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે અરજદારની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીની સુનાવણી માટે સમયપત્રક નક્કી કર્યું હતું. જોકે, અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, લાંબી તારીખ આપવામાં આવી હતી.

૩.૪.૨ અરજદાર દ્વારા આગળ એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા નં.૧ પેઢીની તરફેણમાં જમીનના અમુક ટુકડાઓ મેળવીને રૂ. ૧૭.૦૦ કરોડ સુરક્ષિત કરવા માંગતા હતા, અને દાવેદારના વાંધાઓ છતાં, ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળા નં.૧ ને પેઢીના નામે જમીનના ટુકડાઓ મેળવવા અને આવી રકમ સુરક્ષિત કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેવાની મંજૂરી આપી હતી. ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના સદર પત્રવ્યવહારના ફકરા ૧૫ માં દાવેદાર દ્વારા એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું કે, "એ પણ નોંધપાત્ર છે કે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ એ દાવેદારની કલમ ૧૭ ની અરજી તેમજ મુખ્ય આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીના નિર્ણયમાં વિલંબ કરવા માટે તમામ ઉપાયોનો ઉપયોગ કર્યો છે". એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે સામાવાળા નં.૧ અને ૨ એ સમય માંગ્યો હતો અને ફકરા ૧૬ માં વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, "જોકે, આ માનનીય ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા નં.૧ ને આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાં વિલંબ કરતા અને લંબાવતા રોકવા માટે અસમર્થ હતી ... ...", અને વધુમાં કે "માનનીય ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળા નં.૧ ને કોઈ નિર્દેશો આપ્યા ન હતા અને સામાવાળા નં.૧ ના

જવાબની રાહ જોવામાં આ બે મહિનાનો સમય વિતાવ્યો હતો". ત્યારબાદ અરજદાર દ્વારા એવું જણાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે જે જમીનના ટુકડાઓ સામાવાળા નં.૧ પેઢી માટે લાવવા માંગતા હતા તેનું મૂલ્ય સૂચવ્યા મુજબ રૂ. ૧૭.૦૦ કરોડ કરતાં ઘણું ઓછું હતું. અરજદારે ચતુર ભાષામાં સૂચવ્યું કે પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી વિગતવાર દલીલો પછી પણ, ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળા નં.૨ ના તુચ્છ અને વિલંબિત ઇ–મેઇલની નોંધ લીધી. તે દ્વારા એવું સૂચવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ કાર્યવાહીને લંબાવવામાં ભાગીદાર હતી.

૩.૪.૩ ઘટનાઓનું વર્ણન કર્યા પછી અને ટ્રિબ્યુનલની કામગીરી સામે પરોક્ષ સૂચન કર્યા પછી અને કલમ ૧૭ ની અરજીઓની સુનાવણીમાં વિલંબ થઈ રહ્યો હોવાનો આક્ષેપ કર્યા પછી, અરજદાર – દાવેદારે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની અંગત અક્ષમતા વગેરે વિશેના આક્ષેપો તરફ ધ્યાન દોર્યું. અરજદાર દ્વારા પત્રના ફકરા ૨૪ માં આ પ્રમાણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "આ સમય સુધીમાં, દાવેદારને એ સ્પષ્ટ થઈ ગયું હતું કે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર કમનસીબે સ્વસ્થ ન હતા અને દલીલો વગેરે યાદ રાખવા માટે અસમર્થ હતા....". વિદ્વાન પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર, ખરાબ સ્વાસ્થ્યના કારણે, દાવેદારની કલમ ૧૭ ની અરજી પર સાંભળવામાં આવેલી દલીલો યાદ રાખી શક્યા ન હોવાથી, મામલો અસરકારક રીતે ગુણદોષ પર ફરીથી વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યો હતો અને ૦૨જી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ આદેશ ફરીથી અનામત રાખવામાં આવ્યો હતો.

૩.૪.૪ એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવનાર આર્બિટ્રલ એવોર્ડની સમયમર્યાદા ૧૨ મહિનાની હતી, જે ૦૫મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી; જોકે, ટ્રિબ્યુનલ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની દાવેદારની અરજીનો નિર્ણય કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા નં.૧ અને ૨ ની તરફેણમાં કામ કરી રહી હતી, જે પત્રના ફકરા ૨૭ માં દર્શાવ્યા મુજબ છે, "સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ પ્રત્યે માનનીય ટ્રિબ્યુનલની અયોગ્ય નમ્રતાના કારણે મુખ્ય આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાં વિલંબ થયો છે, જેમાં સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ ને આવી છૂટછાટ આપવા માટે કોઈ પર્યાપ્ત કારણ વિના તેમના અનુરૂપ સોગંદનામા દાખલ કરવા માટે સંખ્યાબંધ તકો આપવામાં આવી છે તેમજ લગભગ દરેક પૂર્વ–નિર્ધારિત સુનાવણી વખતે મુલતવી રાખવાની વારંવારની વિનંતીઓને ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવી છે.". અરજદારે ટ્રિબ્યુનલ સામે વધુમાં પરોક્ષ આક્ષેપો કર્યા હતા, સંબંધિત વાક્ય પત્રના ફકરા ૨૮ માંથી અહીં પુનઃપ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે – "આ લાંબો વિલંબ એ પરિસ્થિતિ દ્વારા વધુ જટિલ બન્યો છે કે માનનીય ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ વિરુદ્ધ સમયે–સમયે જારી કરાયેલા પોતાના નિર્દેશોનો અમલ કરાવવામાં અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પોતે જ નક્કી કરાયેલા સમયપત્રકનું પાલન કરવામાં અસમર્થ રહી છે, જેનું એકમાત્ર કારણ માનનીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ પ્રત્યે દર્શાવવામાં આવેલી અનાવશ્યક નમ્રતા છે, જેઓ સાથે સ્પષ્ટ પસંદગી અને તેમના લાભ માટે વ્યવહાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.".

૩.૪.૫ એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે લાંબી તારીખો આપી હતી અને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી પરના નિર્ણયની સુનાવણી લંબાવી રહ્યા હતા. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા નં.૧ અને ૨ સાથે અસમાન વ્યવહાર કરી રહી હતી અને તેમના લાભ માટે કામ કરી રહી હતી. આવા કેવળ આક્ષેપોના આધારે, અરજદાર દ્વારા એવું સૂચવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે ટ્રિબ્યુનલની આવી કામગીરીના કારણે, એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની તેમની અરજી પરિણામ સુધી પહોંચી ન હતી. અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે આ તમામ બાબતોના કારણે, આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદારે અગાઉથી જ મેળવેલ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય નિષ્ફળ બની ગયો હતો.

૩.૪.૬ ત્યારપછી અરજદારે જણાવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલ ન્યાયી રીતે ન્યાય આપવવામાં નિષ્ફળ રહી છે. અરજદાર – દાવેદારે એક્ટની કલમ ૨૯(એ) (૩) હેઠળ વિચારણા કર્યા મુજબ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ માટે સમયગાળો વધારવા માટે પોતાની સંમતિ આપી ન હતી. પૃષ્ઠભૂમિમાં અને પત્રની વિગતો, પરોક્ષ ઈશારા અને આક્ષેપો, પ્રત્યક્ષ કે અપ્રત્યક્ષ, ના આધારે, અરજદારે પત્રમાં "પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની કામ કરવાની અક્ષમતા" શીર્ષક હેઠળ ફકરા ૩૨ થી ૩૬ સમર્પિત કર્યા અને જણાવ્યું કે દાવેદાર દ્વારા જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રિસાઈડિંગ

આર્બિટ્રેટરે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાંથી પોતાને પાછા ખેંચી લેવાયેલા ગણવા જોઈએ.

૩.૫ સામાવાળાઓ ચોક્કસપણે ભારપૂર્વક અને સ્પષ્ટપણે રજૂઆત કરશે કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના વર્તન અને ક્ષમતા પરના અને પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરના સંદર્ભમાં તમામ આક્ષેપો અપ્રમાણિત હતા, કોઈપણ સામગ્રી દ્વારા સમર્થિત ન હતા અને તે માત્ર કાગળ પરના નિવેદનો હતા જે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સામે કરવા ખાતર કરવામાં આવેલા પરોક્ષ ઈશારા અને પ્રત્યક્ષ કે અપ્રત્યક્ષ આક્ષેપો હતા, જેઓ સર્વકાલીન પ્રામાણિકતા, કટિબદ્ધતા અને શિસ્ત ધરાવતી વ્યક્તિ હતા.

૩.૬ જ્યારે અગાઉ દર્શાવેલ પત્ર ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ સંબોધવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તેણે સહ–આર્બિટ્રેટરોમાંથી એક, જેઓ અરજદારના નામાંકિત હતા, તેમની તરફથી તાત્કાલિક પ્રતિક્રિયા આકર્ષિત કરી. સહ–આર્બિટ્રેટરે ૨૯મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્ર દ્વારા પોતાનું રાજીનામું આપ્યું અને તાત્કાલિક અસરથી ટ્રિબ્યુનલમાંથી પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું. તેમાં ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રની વિગતોનો ઉલ્લેખ કરીને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આક્ષેપો સમગ્ર ટ્રિબ્યુનલ સામે હતા.

૩.૭ ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના અગાઉ દર્શાવેલ પત્ર સંબોધવામાં અરજદાર તરફથી થયેલ વર્તન અને સામાન્ય રીતે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ પર અને વિશેષ કરીને પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સામે પરોક્ષ ઈશારા અને આક્ષેપો, પ્રત્યક્ષ અને અપ્રત્યક્ષ, કરવામાં તેમની સંડોવણીના લીધે વિદ્ધાન પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર – સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) તરફથી તીવ્ર પ્રતિક્રિયા આવી. પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે અરજદાર દ્ધારા તેમના અગાઉ દર્શાવેલ પત્રમાં તેમની સામે કરાયેલા તમામ પ્રત્યક્ષ અને અપ્રત્યક્ષ પરોક્ષ ઈશારા અને આક્ષેપોનો સામનો કરવા અને તેને નકારવા માટે ૦૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ નો પત્ર સંબોધ્યો. પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરનો ૦૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ નો જવાબ આ કાર્યવાહીના રેકોર્ડ પર છે (એનેક્ચર–પીપ૬, પેજ ૭૯૨).

૩.૭.૧ પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરના ૦૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ ના જવાબના પત્રવ્યવહારે અરજદાર દ્ધારા લગાવવાનો પ્રયાસ કરાયેલા તમામ બેફામ આક્ષેપોને સ્પષ્ટપણે નકારી કાઢ્યા હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારને પોતાના પક્ષમાં આદેશ મેળવવા માટે અફવાજનક નિવેદનો અને આક્ષેપો કરવાની ટેવ હોઈ શકે છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, “ખાતરી રાખો કે આવા અફવાજનક નિવેદનો અને આક્ષેપો માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ત્રણ નિવૃત્ત ન્યાયાધીશોની બનેલી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ બહુ ગણાશે નહીં”. તમામ આક્ષેપોને નકારી કાઢવામાં આવ્યા હતા. ઈનકારની વિગતોનું પુનરાવર્તન જરૂરી માનવામાં આવતું નથી.

પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે આખરે ચાલુ રાખવા માટે પોતાની અનિચ્છા દર્શાવી અને આર્બિટ્રેશનમાંથી પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું.

૩.૭.૨ ત્યારબાદ અરજદાર દ્વારા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરને સંબોધિત ૦૩જી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ નો અન્ય એક પત્રવ્યવહાર થયો જેમાં તેમના અગાઉના ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું હતું કે (૧) સામાવાળા નં.૧ અને ૨ નું વર્તન અને આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાં સામાવાળા નં.૧ અને ૨ સાથે તેમના લાભ માટે કરવામાં આવી રહેલો અસમાન વ્યવહાર અને (૨) સામાન્ય આરોગ્યની સ્થિતિ અને તે અંગેની ચિંતાઓ, વધુમાં જણાવવા માટે કે ટ્રિબ્યુનલનું અસ્તિત્વ સમાપ્ત થઈ ગયું છે અને રાજીનામું આપનાર પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની ગેરહાજરીમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આગળ કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના પુનઃગઠન માટેના પગલાં લીધાં હતાં. આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીના કાગળો પાછા એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૮ ત્યારબાદ રાજીનામું આપનાર પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની ઓફિસ અને આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીના કાગળો પરત કરવા માટે અરજદાર વચ્ચે ૦૪થી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮, ૧૫મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ અને ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ નો પત્રવ્યવહાર થયો. પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે આર્બિટ્રેશનના તમામ કાગળો અરજદારને પરત કર્યા.

૩.૮.૧ ઉપર દર્શાવેલ ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રવ્યવહારમાં, જે અરજદાર દ્વારા ચાલુ રહેલા સહ–આર્બિટ્રેટરને કરવામાં આવ્યો હતો, તેમાં અરજદાર દ્વારા એ બાબત તરફ ધ્યાન દોરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે તેમના નામાંકિત આર્બિટ્રેટરે ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ કાર્યવાહીમાંથી રાજીનામું આપી દીધું હતું અને પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરે પણ ૦૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ થી આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીમાંથી પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું હતું. અરજદારે સદર આદેશ વિશે પોતાના પત્રમાં એ જણાવવા માટે કહ્યું કે "કથિત "પ્રસ્તાવિત કારણસરનો આદેશ" ની કાયદાની નજરમાં કોઈ પવિત્રતા નથી અને આવા "પ્રસ્તાવિત કારણસરના આદેશ" ને અમલમાં મૂકવાનો કોઈપણ પ્રયાસ અરજદાર–દાવેદારના તારીખ ૨૮.૧૧.૨૦૧૮ ના પત્રની વિગતોને માત્ર પ્રોત્સાહન આપશે અને સમર્થન આપશે".

૩.૮.૨ તે ૨૬મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં જ, અરજદારે જણાવ્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના પુનઃગઠનના હેતુ માટે ૦૩જી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં જણાવ્યા મુજબ જરૂરી પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા અને અરજદાર – દાવેદારે હાલની આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીમાં શ્રી એન્ડ્રે ચીપ, એસસી ને તેમના નામાંકિત આર્બિટ્રેટર તરીકે નામાંકિત કર્યા હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાઓ અને તેમના સંબંધિત વકીલોને પણ આ સંદર્ભમાં પત્રવ્યવહાર મોકલવામાં આવ્યો હતો.

૩.૮.૩ અહીં એ યાદ કરી શકાય કે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજદારની અરજીના સંદર્ભમાં બે આર્બિટ્રેટરોની ટીમ દ્વારા ડ્રાફ્ટ આદેશ અગાઉથી જ જારી કરવામાં આવ્યો હતો.

૪. અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાર્થ કોન્ટ્રાક્ટર સાથે વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી શાલીન મહેતા, સામાવાળા નં.૧ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી. એચ. વીર્ક, સામાવાળા નં.૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી હિમાંશુ દેસાઈ સાથે વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી નિરૂપમ નાનાવટી, સામાવાળા નં.૩ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ. એન. મારફતિયા અને સામાવાળા નં.૪ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી. એમ. બુચને સાંભળવામાં આવ્યા.

૪.૧ અરજદાર માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે, પ્રાર્થનાઓ પર ભાર મૂકવા માટે, એ બાબતે સબમિટ કરવા માટે અરજીમાં કરેલા વિધાનો પર વ્યાપકપણે આધાર રાખ્યો હતો કે સામાવાળાઓએ પેઢીના અહિતમાં કામ કર્યું હતું અને ભંડોળનો બગાડ કરવામાં આવ્યો હતો અને ગોલમાલ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળાઓ પેઢીમાં રૂ. ૦૫.૦૦ લાખની મર્યાદા સુધી નાણાં લાવ્યા હતા જ્યારે અરજદાર રૂ. ૪૫.૦૦ કરોડ લાવ્યા હતા. વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે બેંક ખાતાઓ, રેમિટન્સ નોટ્સ, ટ્રાન્સફર નોટ્સ, બેંકનો પત્ર વગેરેનો સંદર્ભ આપ્યો, જેમાં અરજદારે પેઢી માટે રૂ. ૪૫.૦૦ કરોડથી વધુ રકમ આણી હોવા પર ભાર મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ તેમણે

રજૂઆત કરી કે સામાવાળાઓ દ્વારા તેમના પરિવારના સભ્યોની તરફેણમાં ગેરકાયદેસર તબદીલીઓ અને ઉપાડ કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદારે આક્ષેપ કર્યો હતો કે તે તમામ કૃત્યો પેઢીના ભંડોળમાં ચેડા કરવા સમાન છે. તેમણે ૦૪થી મે, ૨૦૧૭ ના ફર્સ્ટ અપીલ નં.૬૬૮/૨૦૧૭ ના ચુકાદા પર આધાર રાખવા માંગણી કરી. રજૂઆતમાં એવો આક્ષેપ કરવાનો વધુ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે સામાવાળા નં.૧ ના કહેવાથી પરોક્ષ વ્યવહારો થયા હતા.

૪.૧.૧ વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે આગળ રજૂઆત કરી હતી કે જમીનો સંબંધિત સમજૂતી કરારો બનાવટી હતા અને કરારના મૂળભૂત આવશ્યક તત્વોને પૂર્ણ કરતા ન હતા. તેમણે એવું પણ સબમિટ કર્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭ ની અરજીની સુનાવણી દરમિયાન સામાવાળા નં.૧ દ્વારા જમીનના ટુકડાઓ જામીનગીરી તરીકે ઓફર કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, ઓફર કરવામાં આવેલી જમીન નકામી હતી અને જામીનગીરી તરીકે રહી શકે તેમ ન હતી અને સામાવાળાઓ દ્વારા દુરુપયોગ કરવામાં આવેલી રકમને અનુરૂપ ન હતી. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે જમીનનું યોગ્ય રીતે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને સામાવાળા નં.૧ એ જમીન મૂલ્યાંકનકાર વિશેની વિગતો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલને પૂરી પાડી ન હતી.

૪.૧.૨ અરજદાર માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે બિષ્ણુ કુમાર યાદવ વિ. એમ/એસ. એમ. એલ. સોની [૨૦૧૬ એસસીસી ઓનલાઇન

કલકત્તા ૧૪૨૦, ખાસ કરીને તેના ફકરા ૬, ૧૬ અને ૧૭] તેમજ એસઆરઈઆઈ ઈક્વિપમેન્ટ ફાઇનાન્સ લિમિટેડ વિ. રાચ ઈન્ફ્રા સર્વિસીસ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ [૨૦૧૬ એસસીસી ઓનલાઈન કલકત્તા ૬૭૬૫] માં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે જો કોર્ટને જણાય કે એવી પરિસ્થિતિઓ અસ્તિત્વમાં છે જે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ આપવામાં આવેલા ઉપાયને અસરકારક ન બનાવી શકે તો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના પછી કોર્ટ વચગાળાની રાહત માટેની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખી શકે છે. એમ. આશ્રમ વિ. કાસિમ વી. કે. [૨૦૧૮ એસસીસી ઓનલાઇન કેરળ ૪૯૧૩] માં કેરળ હાઈકોર્ટના નિર્ણયનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તે હાઈકોર્ટ દ્વારા સંબોધવામાં આવેલો પ્રશ્ન એ હતો કે શું ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એવોર્ડ પસાર કર્યા પછી રક્ષણ માટે વચગાળાના પગલાં મેળવવા કલમ ૯(૧)(ii) હેઠળની અરજી ટકવા પાત્ર છે કે કેમ. એનજીસી નેટવર્ક ઈન્ડિયા પ્રાઈવેટ લિમિટેડ વિ. ઑરેન્જફિશ એન્ટરટેનમેન્ટ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ જે ૧૮મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ નક્કી થયેલ ઓએમપી નં.૩૨૬/૨૦૧૮ છે તેમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટના નિર્ણયનો ઉપયોગ કરીને, જેમાં તે કેસની હકીકતો પર એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના વિશે વિલંબ અને જ્ઞાનનો અભાવે અરજદારને કલમ ૯ હેઠળ અરજી સાથે સંપર્ક કરવા માટે પર્યાપ્ત કારણ પૂરું પાડ્યું હતું અને તે કેસની હકીકતોમાં, એક્ટની કલમ ૯(૩) હેઠળનો બાર લાગુ પડશે નહીં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હોવા છતાં હાલની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી જરૂરી છે.

૪.૨ સામાવાળા નં.૧ વતી, હાલની કાર્યવાહીમાં જવાબી સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં એ બાબત પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો કે આજની તારીખે, પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર એક શ્રી વિનાયક પ્રધન અને સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય નિવૃત્ત ન્યાયાધીશ અને એક શ્રી એન્ડ્રે ચીપના બનેલા સહ-આર્બિટ્રેટરોનો સમાવેશ કરતી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ ચાલુ હતી અને અસ્તિત્વમાં હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૯(૩) એવી પરિકલ્પના કરે છે કે જ્યાં સુધી કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય ન હોય કે કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય અસરકારક ન હતો ત્યાં સુધી કલમ ૯ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં. ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ થી ૨૫મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૯ વચ્ચે આર્બિટ્રેટરો, પક્ષકારો અને તેમના વકીલો વચ્ચે આપ-લે થયેલા ઈ-મેઈલ પત્રવ્યવહારને જોડીને વધુમાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના કરવામાં આવી હતી અને તે અસ્તિત્વમાં આવી ગઈ હતી.

૪.૨.૧ સામાવાળા નં.૧ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ઘટનાઓનું વર્ણન કરવામાં અને અરજીમાં સોગંદનામા રજૂ કરવામાં, અરજદારે સાચાથી દૂર હકીકતોની અનુકૂળ આવૃત્તિ રજૂ કરી હતી, જે ફરીથી સુજેસ્શિયો ફાલ્સી (અસત્યનું સૂચન) અને સપ્રેશિયો વેરી (સત્યનું છુપાવવું) ના દોષથી પીડાતી હતી. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે સુપ્રીમ કોર્ટના બે માનનીય ન્યાયાધીશો (નિવૃત્ત) અને

સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકેની બનેલી ટ્રિબ્યુનલે અરજદારના વર્તનના કારણે પોતાને વિખેરી નાખવી પડી હતી, જેણે અનુભવ્યું કે તેનો ખોટો કેસ કલમ ૧૭ ની અરજીની કાર્યવાહીમાં ખુલ્લો પડી ગયો હતો અને સાક્ષીઓની જુબાનીઓ અને ઉલટતપાસને ધ્યાનમાં રાખીને તેમાં માગવામાં આવેલી રાહત રદ થવાના આરે હતી. સામાવાળા નં.૧ નો એવો કેસ હતો કે અરજદાર દ્વારા ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્ર દ્વારા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સામે લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપો ઈચ્છિત અંત માટે પ્રેરિત અને સ્વાર્થી હતા.

૪.૨.૨ સામાવાળા નં.૧ એ પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરના ૦૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં સમાવિષ્ટ ઈનકારને નીચે મુજબ ટાંકીને દર્શાવ્યું હતું કે, પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર, જેઓ સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) હતા અને હંમેશા અને દરેક સમયે નિષ્પક્ષ વ્યક્તિ હતા, તેમને અરજદાર દ્વારા તેમની સામે કરાયેલા આક્ષેપોમાં ઘસડી જવામાં આવ્યા હતા, જે અરજદાર પોતે સ્વાર્થ સાધવા માટે આક્ષેપો કરવામાં અનૈતિક બન્યા હતા, જેનાથી આર્બિટ્રેશનની સમગ્ર વિવાદ નિવારણ પ્રક્રિયા બદનામ થઈ. “એવું જણાય છે કે તમારા અસીલની તરફેણમાં આદેશ મેળવવા માટે આવા અફવાજનક નિવેદનો અને આક્ષેપો કરવાની તમારી ટેવ હોઈ શકે છે. ખાતરી રાખો કે આવા અફવાજનક નિવેદનો અને આક્ષેપો સુપ્રીમ કોર્ટના ત્રણ નિવૃત્ત ન્યાયાધીશોની બનેલી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ બહુ ગણાશે નહીં. તેથી, એ તદ્દન શક્ય છે કે આવા વર્તનના કારણે, પૂર્વ-પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર, (ભૂતપૂર્વ ન્યાયાધીશ, ભારતીય

સર્વોચ્ચ અદાલત) એ પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે ચાલુ રાખવા માટેની તેમની સંમતિ પાછી ખેંચી લેવી પડી હતી."

૪.૨.૩ સામાવાળા નં.૧ દ્વારા એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીનો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના બહુમતી સભ્યો દ્વારા સહી કરાયેલા અને પસાર કરાયેલા કારણસરના આદેશ દ્વારા અગાઉથી જ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ ની અરજદારની અરજી નીચે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો જે આ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી ન હતી અને હાલની અરજીના મેમોરેન્ડમ અને દસ્તાવેજોની યાદીમાંથી છુપાવવામાં આવી હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એકવાર અરજદારની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી પર આદેશ પસાર થઈ ગયો અને સદર કાર્યવાહીનો નિર્ણય લેવાઈ ગયો, તે બાબતના મૂળ સુધી જતી બાબતને છુપાવવી હતી અને તેથી હાલની અરજી અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબ નિર્ણય લેવાઈ ગયેલી કલમ ૧૭ ની અરજીને પુનર્જીવિત કરવાનો એક પ્રયાસ છે. સોગંદનામાના ફકરા ૮ થી આગળ, સામાવાળા નં.૧ એ અરજદારના કેસનું ખંડન કરવા માટે ગુણદોષ અંગે પણ રજૂઆત કરી હતી.

૪.૩ સામાવાળા નં.૨ દ્વારા પણ જવાબી સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના બહુમતી સભ્યોએ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા

પસંદ કરાયેલી એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી પર કારણસરનો આદેશ પસાર કર્યો હતો અને તે આદેશને અરજદાર દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો નથી. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે સદર આદેશ ટ્રિબ્યુનલના બહુમતી સભ્યો દ્વારા સહી કરાયેલ હોવાથી, અપીલ કોર્ટ દ્વારા રદ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિયેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ હેઠળ અમલમાં રહેશે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે બહુમતી સભ્યોએ આદેશ પર સહી કરી હતી અને ત્યારબાદ લઘુમતી રાજીનામું આપે છે, તો પણ આવો આદેશ અમલમાં રહેશે અને અન્ય કોઈ અભિપ્રાય કલમ ૧૭ હેઠળ હાથ ધરવામાં આવેલી સમગ્ર કવાયતને નિષ્ફળ બનાવશે અને સમગ્ર હેતુ પરાજિત થશે.

૪.૪ સામાવાળાઓ માટેના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલોએ તેમના સંબંધિત જવાબી સોગંદનામામાં આપેલી રજૂઆતો પર આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે એ પાસા તરફ ધ્યાન દોર્યું કે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજદારની અરજીની કાર્યવાહી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આગળ વધી હતી અને આદેશ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર ટ્રિબ્યુનલના બહુમતી સભ્યો દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી. આ સંદર્ભમાં, આદેશ બંધનકર્તા રહેશે તેવી રજૂઆત કરવા માટે, કલમ ૧૫ ની ઉપ–કલમ (૩) ની જોગવાઈનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જે એવી જોગવાઈ કરે છે કે પક્ષકારો દ્વારા અન્યથા સંમતિ આપવામાં ન આવી હોય તો, આર્બિટ્રેટરની બદલી પહેલાં કરાયેલ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ

અથવા રુલિંગ માત્ર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનામાં ફેરફાર થયો હોવાના કારણે અમાન્ય બનશે નહીં.

૪.૪.૧ એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત મુદ્દો અથવા પાસું – કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીમાં પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાનો દાવો કરાયેલ આદેશ – જેના પર બહુમતી આર્બિટ્રેટરો દ્વારા સહી કરવામાં આવી હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો, તે કાયદાની નજરમાં માન્ય રહે છે કે કેમ વગેરે બાબતો હાલના વિવાદનો વિષયવસ્તુ અથવા મર્યાદામાં નથી. તેથી, કોર્ટે તે સંદર્ભમાં પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો માત્ર નોંધ કરી છે. સદર મુદ્દામાં અહીં પ્રવેશ કરવામાં આવ્યો નથી. તેમજ ગુણદોષ પર કંઈપણ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યું નથી, અને રજૂઆતોની નોંધણીને તે બાબતે ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો હોય અથવા ગુણદોષ પર અભિવ્યક્તિ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે નહીં.

૫. જ્યારે આ આદેશમાં તથ્યાત્મક ગુણદોષનો ભાગ અને તે બાબતે પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતો નોંધવામાં આવી છે, ત્યારે કેસની હકીકતો અને પાસાઓનું આખરી વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યા બાદ તેને વિગતવાર કે ઊંડાણપૂર્વક લેવામાં આવ્યા નથી, અને પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સેલોને સાંભળ્યા પછી, કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હતો કે પ્રાર્થનાઓ ગ્રાહ્ય રાખવા કે નહીં તે વિચારણા કરવા માટે, તથ્યાત્મક ગુણદોષ તરફ ધ્યાન દોરવું જરૂરી ન હતું. કેસની હકીકતોમાં એક્ટની કલમ ૯(૩) ની કસોટી

સંતોષાઈ હતી કે કેમ તે માત્ર જોવાનું, નિર્ણય કરવાનું અને નક્કી કરવાનું હતું. કોર્ટે તે મુજબ તથ્યાત્મક ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો નથી.

૫.૧ હવે, તેથી, કલમ ૯ અને ખાસ કરીને કલમ ૯(૩) ની જોગવાઈઓ પર વિચારણા થઈ શકે છે. તે કલમ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> ***"કલમ ૯. – વચગાળાના પગલાં વગેરે. કોર્ટ દ્વારા.*** *– (૧) કોઈ પક્ષકાર, આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી પહેલાં અથવા તે દરમિયાન અથવા આર્બિટ્રલ એવોર્ડ અપાયા પછી કોઈપણ સમયે પરંતુ કલમ ૩૬ અનુસાર તેનો અમલ થાય તે પહેલાં, કોર્ટમાં અરજી કરી શકે છે –*
>
> *(i) આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીના હેતુ માટે કોઈ સગીર અથવા અસ્થિર મગજની વ્યક્તિ માટે વાલીની નિમણૂક માટે; અથવા*
>
> *(ii) નીચેની પૈકી કોઈપણ બાબતના સંદર્ભમાં વચગાળાના પગલાં અથવા રક્ષણ માટે, એટલે કે:–*
>
> *(એ) આર્બિટ્રેશન કરારનો વિષયવસ્તુ હોય તેવા કોઈપણ માલની જાળવણી, વચગાળાની કસ્ટડી અથવા વેચાણ;*

(બી) આર્બિટ્રેશનમાં વિવાદમાં રહેલી રકમ સુરક્ષિત કરવી;

(સી) આર્બિટ્રેશનમાં વિવાદનો વિષયવસ્તુ હોય તેવી, અથવા જેના વિશે તેમાં કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થઈ શકે તેવી કોઈપણ મિલકત અથવા વસ્તુની અટકાયત, જાળવણી અથવા નિરીક્ષણ, અને ઉપરોક્ત કોઈપણ હેતુ માટે કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ પક્ષકારના કબજા હેઠળની કોઈપણ જમીન અથવા મકાનમાં પ્રવેશ કરવા માટે અધિકૃત કરવા, અથવા કોઈપણ નમૂના લેવા માટે અથવા કોઈપણ નિરીક્ષણ કરવા માટે, અથવા પ્રયોગ કરવાનો પ્રયાસ કરવા માટે અધિકૃત કરવા, જે સંપૂર્ણ માહિતી અથવા પુરાવા મેળવવાના હેતુ માટે જરૂરી અથવા યોગ્ય હોય;

(ડી) વચગાળાના મનાઈહુકમ અથવા રીસીવરની નિમણૂક;

(ઈ) રક્ષણના એવા અન્ય વચગાળાના પગલાં જે કોર્ટને ન્યાયી અને અનુકૂળ જણાય,

અને તેની સમક્ષની કોઈપણ કાર્યવાહીના હેતુ માટે અને તેના સંબંધમાં કોર્ટ પાસે જેવા આદેશો કરવાની સત્તા છે તેવી જ સત્તા આદેશો કરવા માટે રહેશે.

(૨) જ્યાં, આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીની શરૂઆત પહેલાં, કોર્ટ ઉપ–કલમ (૧) હેઠળ રક્ષણના કોઈપણ વચગાળાના પગલાં માટે આદેશ પસાર કરે છે, ત્યાં આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી સદર આદેશની તારીખથી નેવું દિવસના સમયગાળામાં અથવા કોર્ટ નક્કી કરે તેવા વધુ સમયમાં શરૂ કરવામાં આવશે.

(૩) એકવાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય પછી, કોર્ટ ઉપ–કલમ (૧) હેઠળની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખશે નહીં, જ્યાં સુધી કોર્ટને જણાય નહીં કે એવી પરિસ્થિતિઓ અસ્તિત્વમાં છે જે કલમ ૧૭ હેઠળ આપવામાં આવેલા ઉપાયને અસરકારક ન બનાવે."

૫.૧.૧ કલમ ૯ આમ વચગાળાના પગલાંની મંજૂરી આપે છે. આર્બિટ્રેશનનો પક્ષકાર કાં તો આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી શરૂ થાય તે પહેલાંના તબક્કે અથવા એવોર્ડ આપ્યા પછી તેનો અમલ થાય તે પહેલાં આવા વચગાળાના રક્ષણાત્મક પગલાં માંગી શકે છે. જોકે, ઉપ–કલમ (૩) એ

અપવાદરૂપ જોગવાઈ છે. એકવાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય પછી કલમ ૯ ની ઉપ–કલમ (૧) હેઠળની અરજીને ગ્રાહ્ય ન રાખવાનો આદેશ છે. વપરાયેલા શબ્દો “કોર્ટ ગ્રાહ્ય રાખશે નહીં” છે. જરૂરી ગર્ભિતાર્થ એ છે કે એકવાર પક્ષકારો દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય પછી, કલમ ૯ હેઠળની અરજી કોર્ટ દ્વારા ગ્રાહ્ય રાખી શકાશે નહીં કારણ કે એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ સમાન પ્રકારનો ઉપાય ધારાસભા દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આશરો લેવા માટે પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે. કલમ ૯ ની ઉપ–કલમ (૩) માં એક શરત પણ પૂરી પાડવામાં આવી છે કે જો કલમ ૧૭ હેઠળનો આવો ઉપાય અસહાયક/અસરકારક ન બને તેવું કહી શકાય, તો જ કોર્ટ કલમ ૯ હેઠળની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખી શકે છે. અન્ય પરિસ્થિતિઓમાં, પક્ષકારે ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાની રહે છે.

૫.૧.૨ કલમ ૯ માં ઉપ–કલમ (૨) અને ઉપ–કલમ (૩) પાછળથી ૨૦મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૫ થી અમલમાં આવે તે રીતે ૨૦૧૬ ના એક્ટ નં.૩ દ્વારા ઉમેરવામાં આવી હતી. આ બંને ઉપ–કલમો ઉમેરવાનો હેતુ એ જોવાનો છે કે કલમ ૯ હેઠળ વચગાળાના પગલાં માટે અનાવશ્યક રીતે આશરો લેવામાં ન આવે અથવા કલમ ૯ હેઠળ વચગાળાના પગલાંનો આદેશ મેળવનાર પક્ષકાર દ્વારા તેને અયોગ્ય રીતે લંબાવવામાં ન આવે, પરંતુ કલમ ૯ હેઠળ વચગાળાના પગલાં મેળવીને વચગાળાના પગલાંનો આનંદ માણવાનું ચાલુ રાખવા માટે વાસ્તવિક આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં સમય વેડફશે. તેથી, કલમ ૯ માં ઉપ–કલમ (૨) નો આશરો

લઈને, એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીની શરૂઆત પહેલાં કોર્ટે ઉપ–કલમ (૧) હેઠળ રક્ષણના વચગાળાના પગલાંનો આદેશ પસાર કર્યો હોય, તો સદર આદેશની તારીખથી ૯૦ દિવસના સમયગાળામાં આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી શરૂ કરવી પડશે.

૫.૧.૩ સમાન ઉદ્દેશ્ય સાથે, કલમ ૯ ની ઉપ–કલમ (૩) જે આ વિવાદમાં વિચારણા હેઠળ છે, તેને પણ ઉમેરવામાં આવી હતી. તે જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી શરૂ થઈ ગઈ હોય ત્યાં કોર્ટ દ્ધારા કોઈ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં. આ ઉપ–કલમ (૩) અને તે અંગેનો સુધારો સૂચવે છે કે જ્યારે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી બાકી હોય ત્યારે કલમ ૧૭ ને પ્રાથમિકતા આપવા માટે સદર જોગવાઈ કાયદાના પુસ્તકમાં લાવવામાં આવી છે. જ્યારે આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી ચાલુ હોય ત્યારે રક્ષણના વચગાળાના પગલાં મેળવવા માટે પક્ષકાર કલમ ૧૭ નો આશરો લે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. જોકે, એક અપવાદ દર્શાવતી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે એવી પરિસ્થિતિઓમાં જ્યાં કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય અસરકારક બનતો નથી, તો તેવી શક્યતામાં, કોર્ટ દ્ધારા કલમ ૯ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકાય છે.

૫.૧.૪ એક્ટમાં કલમ ૯ માં ઉપ–કલમ (૩) નો ઉમેરો કરવાનો એક હેતુ હતો. લો કમિશન ઓફ ઈન્ડિયાના રિપોર્ટ નં.૨૪૬ (ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪) (પેજ નં.૪૪) માં, એ બાબત પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો છે કે આ

સુધારો એકવાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય પછી વચગાળાના પગલાં આપવાના સંદર્ભમાં કોર્ટની ભૂમિકા ઘટાડવાનો પ્રયાસ કરે છે. લો કમિશને જણાવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મામલો આવ્યા પછી અથવા એકવાર ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મામલો આવી જાય, ત્યારે ટ્રિબ્યુનલ તમામ વચગાળાની અરજીઓ સાંભળે તે સૌથી યોગ્ય છે. આમ, આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલને એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ કોર્ટ પાસે હોય તેવી જ સત્તાઓ પૂરી પાડવા માટે કલમ ૧૭ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૫.૨ એ સમજી શકાય તેમ છે કે એકવાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય પછી, રક્ષણ માટેના વચગાળાના પગલાંનો ઉપાય ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રહેશે અને તેણે જ તેનો નિકાલ કરવો પડશે જેની સમક્ષ પક્ષકારો વચ્ચેનો આર્બિટ્રલ વિવાદ બાકી છે અને જે વિવાદની મર્યાદા અને વ્યાપથી સારી રીતે વાકેફ છે જેથી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પક્ષકારો વચ્ચેના બાકી વિવાદને સ્પર્શતા પ્રશ્નો ઊભા કરતી રક્ષણ માટેના વચગાળાના પગલાંની પ્રાર્થનાનો નિકાલ કરવા માટે વધુ સારી રીતે સજ્જ અને સ્થિત હોય.

૫.૩ મૂળભૂત પૂર્વધારણા એ છે કે ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ જ તમામ વચગાળાની અરજીઓ સાંભળશે અને હાથ ધરશે. એકવાર આર્બિટ્રિશન શરૂ થઈ જાય પછી, કલમ ૯ નો આશરો લઈને રક્ષણના પગલાં મેળવી શકાતા નથી, કારણ કે, કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય ખાસ કરીને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ઉપલબ્ધ રહેશે. એકવાર આર્બિટ્રિશન કાર્યવાહી શરૂ થઈ

જાય પછી, એ તદ્દન સ્પષ્ટ માનવામાં આવે છે કે પક્ષકારો વિવાદના વિષયવસ્તુને લગતી તમામ બાબતો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ લઈ જાય અને જ્યારે આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી બાકી હોય ત્યારે કોઈને કોઈ બહાને કોર્ટમાં ન જાય.

૫.૪ વિચાર માત્ર કોર્ટો પરનું ભારણ ઘટાડવાનો નથી, પરંતુ આર્બિટ્રેશન વિવાદના વિષયવસ્તુને લગતા પ્રશ્નોના નિર્ણયને વચગાળાના રક્ષણાત્મક પગલાંની બાબતમાં એકત્રિત કરવાનો છે, જેનો નિર્ણય આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરવામાં આવે જે આર્બિટ્રેશન કરતા પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદની મર્યાદાથી વાકેફ છે અને જાણકારી ધરાવે છે. કોર્ટ માટે, ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭ ની જોગવાઈની ઉપલબ્ધતાને સાઈડ પર રાખીને કલમ ૯ ની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખવાનું વિવેકબુદ્ધિ, અત્યંત મર્યાદિત, કલમ ૧૭ ની કાર્યવાહી પોતાને અસરકારક ન બનાવી શકે તેવા ગ્રાઉન્ડ સુધી સીમિત કહી શકાય. કલમ ૧૭ ના સંદર્ભમાં કલમ ૯ ની જોગવાઈના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતા, એવું કહી શકાય નહીં કે દરેક કેસ અવારનવાર અથવા કોઈપણ ક્ષુલ્લક કારણસર, એવા કેસ તરીકે જોઈ શકાય જેમાં કલમ ૧૭ હેઠળના ઉપાયને સહજતાથી અસરકારક ન ગણી શકાય.

૬. એક્ટની કલમ ૯ ની ઉપ–કલમ (૩) માં ઉપરોક્ત આવશ્યકતાના સંદર્ભમાં કેસની હકીકતોને જોતાં, સામાવાળાઓ માટેના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પ્રિસાઈડિંગ

આર્બિટ્રેટર, જેઓ સુપ્રીમ કોર્ટના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) હતા, તેઓ હંમેશા અને દરેક સમયે નિષ્પક્ષ વ્યક્તિ અને પ્રામાણિક વ્યક્તિ હતા, જેમની સામે અરજદાર દ્વારા આર્બિટ્રલ કાર્યવાહીને ડાયવર્ટ કરવા માટે, કદાચ જાણી જોઈને આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા, જે કાર્યવાહી નોંધપાત્ર રીતે આગળ વધી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર – દાવેદારને જણાયું કે તેઓ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની તેમની અરજીમાં સફળ થાય તેમ નથી, તેથી અરજદારે અલગ–અલગ ઉપાયો અપનાવ્યા અને ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સામે આક્ષેપો કરતો પત્ર સંબોધ્યો.

૬.૧ આગળના ફકરાઓમાં રેખાંકિત કરવામાં આવેલી હકીકતો પરથી, તે સ્પષ્ટપણે જણાયું હતું કે ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના રોજ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સામે આક્ષેપો કરતો પત્ર સંબોધવામાં અરજદાર તરફથી થયેલું વર્તન હતું, જેના પરિણામે અરજદાર દ્વારા અગાઉથી જ પસંદ કરાયેલી કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીની કાર્યવાહી લંબાઈ ગઈ હતી. અગાઉ દર્શાવેલ પત્રમાં આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના સભ્યો અને ખાસ કરીને પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપો કોઈપણ સામગ્રી દ્વારા સમર્થિત હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું. એવું જણાયું હતું કે તે કોઈપણ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં માત્ર કરવા ખાતર કરવામાં આવ્યા છે.

૬.૨ અરજદારના વર્તનને બિન–સંબંધિત સ્વરૂપનું ગણીને ફગાવી શકાય નહીં, જ્યારે અરજદારે તેમની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી બાકી હોવા છતાં

હાલની અરજી દાખલ કરવાને વાજબી ઠેરવ્યું છે, જેથી કલમ ૯ હેઠળની હાલની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી જરૂરી છે તેવો કેસ રજૂ કરી શકાય. આર્બિટ્રેટરો સામે આક્ષેપો કરવાનો પક્ષકારનો સમગ્ર અભિગમ ખેદજનક હતો, ત્યારે એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરવાનું કૃત્ય તેની કાનૂની મજબૂતાઈમાં સંપૂર્ણપણે અસમર્થ હતું જ્યારે કોઈપણ પરિસ્થિતિ, પાસું કે પરિબળ દ્વારા એવું સૂચવી શકાય તેમ ન હતું કે અગાઉથી જ મેળવેલ કલમ ૧૭ નો ઉપાય અગાઉથી જ ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અસહાયક/અસરકારક બનશે. અસહાયકતા એટલે અસક્ષમતા. જ્યારે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થાય ત્યારે એક્ટની કલમ ૯ હેઠળની અરજી જાળવી રાખવા માટે, કલમ ૯(૩) ના સંદર્ભમાં જે જરૂરી છે તે એ છે કે કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય અસહાયક, એટલે કે અસક્ષમ બને છે.

૬.૩ જે પક્ષકાર કથિત નિષ્ક્રિયતા માટે આર્બિટ્રેટરો સામે કેવળ આક્ષેપો કરવામાં લીન રહે છે અને પૂર્વગ્રહના આક્ષેપો કરીને અને કોઈપણ પુરાવા કે સામગ્રી વિના પરોક્ષ ઈશારા કરીને આક્ષેપો કરે છે, તે જ સમયે એવી ફરિયાદ કરી શકે નહીં કે કાર્યવાહી લંબાઈ ગઈ અને કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીનો ઉપાય અસહાયક બની ગયો છે. ના તો આર્બિટ્રેશનના કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના સભ્યો સામે સ્વતઃ આક્ષેપો કરવાના કૃત્યને એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળના ઉપાયને અસરકારક ન બનાવતી પરિસ્થિતિ તરીકે જોઈ શકાય. અરજદાર પોતાના વર્તનનો લાભ લઈ શકે નહીં, જેથી હવે એવો દાવો કરી શકાય કે કલમ ૧૭ હેઠળની કાર્યવાહી

આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ બાકી હોવા છતાં કલમ ૯ નો આશરો લેવાની મંજૂરી આપી શકાય, જેની રચના થઈ ગઈ છે.

૬.૪ એ સ્વીકારેલી સ્થિતિ છે કે હવે આર્બિટ્રેશનના પક્ષકારો દ્વારા નવી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના કરવામાં આવી છે. તેમાં પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર તરીકે વિનાયક પ્રધન અને બે સહ-આર્બિટ્રેટરોનો સમાવેશ થાય છે, જેમાંના એક અગાઉ નામાંકિત સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) અને એક શ્રી એન્ડ્રે ચીપ હતા, જેમને અરજદાર દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવ્યા હતા. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના નવા સભ્યો પક્ષકારો દ્વારા અગાઉથી જ પસંદ કરવામાં આવ્યા હોવાથી અને પક્ષકારોએ અગાઉથી જ નવી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રને સ્વીકારી લીધું હોવાથી અને અરજદારની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી અગાઉથી જ કરવામાં આવી હોવાથી અને બાકી હોવાથી, નવી ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલે સદર અરજીને તેના તાર્કિક અંત સુધી પહોંચાડવા માટે વિચારણા કરવાની રહે છે. આર્બિટ્રેશનના પક્ષકારો પાસેથી પણ એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે સમય વેડફ્યા વિના અને શક્ય તેટલા ટૂંકા ગાળામાં નવી ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં આવે.

૬.૫ નવી ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના સભ્યોની પસંદગી પક્ષકારો દ્વારા પોતે કરવામાં આવી હતી અને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનામાં અરજદાર એકમત હતા. એકવાર નવી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય અને

પક્ષકારો તેની સમક્ષ હોય, પછી એવું કોઈ કારણ નથી કે ટ્રિબ્યુનલ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ વચગાળાના પગલાં માટેની અરજી હાથ ધરી ન શકે અને તેનો તાત્કાલિક નિર્ણય ન કરી શકે. આ કોર્ટ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૯ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવા અને તેનો આશરો લેવા માટેનું ઔચિત્ય પૂરું પાડવા માટે નવી ગઠિત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય અસરકારક અને સક્ષમ નથી તેવી દલીલ ભાગ્યે જ કરી શકાય. જેના આધારે એવું કહી શકાય કે કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય અસરકારક રહેશે નહીં તેવું કોઈ સંજોગો દોહરાવી શકાય નહીં અથવા અસ્તિત્વમાં હોવાનું જણાઈ શકે નહીં.

૬.૬ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની હવે રચના થઈ ગઈ હોવાથી, આ કોર્ટ દ્વારા કલમ ૯ હેઠળની અરજીને ગ્રાહ્ય રાખવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી કારણ કે કેસની હકીકતોમાં એવો નિષ્કર્ષ કાઢવો શક્ય નથી કે નવી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭ હેઠળની કાર્યવાહી જે બાકી છે તે અસહાયક બનશે જે અરજદારના પોતાના વર્તનને બાદ કરતાં અગાઉના કોઈપણ સમયે ક્યારેય અસહાયક ન હતી. અરજદાર વતી એવું પાંગળું બહાનું રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલે હજુ સુધી કોઈ નિશ્ચિત તારીખ આપી નથી. કલમ ૧૭ ની કાર્યવાહી વહેલી તકે હાથ ધરવા અને તેનો નિર્ણય કરવા વિનંતી કરવા માટે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કરવા માટે અરજદાર સહિતના પક્ષકારો માટે હંમેશા ખુલ્લું છે. નવી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહી પૂર્ણ કરી શકાય છે. એકવાર ટ્રિબ્યુનલની રચના થઈ જાય અને ઉપલબ્ધ હોય અને જ્યારે કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી

અગાઉથી જ કરવામાં આવી હોય અને બાકી હોય, ત્યારે આ કોર્ટ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી હાલની અરજી હકીકતમાં કે કાયદામાં યોગ્ય રીતે કલ્પના કરાયેલી નથી.

૬.૭ આ ઉપરાંત, જે નોંધપાત્ર છે તે એ પણ પાસું છે કે હાલની સિવિલ એપ્લિકેશન અરજદાર દ્વારા એક્ટની કલમ ૯ નો આશરો લઈને કોઈક રીતે એવા સમયે દાખલ કરવાનું પસંદ કરવામાં આવ્યું હતું જ્યારે નવી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના અગાઉથી જ થઈ ગઈ હતી, નવા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને નવી ટ્રિબ્યુનલ તેની સમક્ષની કાર્યવાહી જેમાં અરજદારની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીનો સમાવેશ થાય છે તેનો નિકાલ કરવા અને નિર્ણય કરવા માટે સંપૂર્ણપણે સજ્જ હતી.

૭. કલમ ૯ હેઠળની કાર્યવાહી એ અપીલની કાર્યવાહી નથી. ના તો એક્ટની કલમ ૯ ને અપીલ તરીકે પરિવર્તિત કરી શકાય કે ઉપયોગ કરી શકાય જ્યારે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમાન પ્રાર્થનાઓ માટે ગુણદોષ જોવા માટે ઉપલબ્ધ હોય જે આ કેસમાં બાકી છે, અથવા આપેલ કેસમાં એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ ટ્રિબ્યુનલને કરી શકાય છે.

૮. સમગ્ર આર્બિટ્રલ વિવાદ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વિચારણા હેઠળ બાકી છે. અરજદાર દ્વારા માગવામાં આવેલા વચગાળાના પગલાં મુખ્ય

વિવાદના પાસાઓ સાથે જરૂરી આંતરક્રિયા ધરાવે છે. મુદ્દાઓ મુખ્ય વિવાદ સાથે સંબંધિત છે અને માગવામાં આવેલા વચગાળાના પગલાંનો પ્રશ્ન તે પ્રકાશ અને સંદર્ભમાં નક્કી કરવાનો રહે છે. તેથી જ્યારે વિવાદ અગાઉથી જ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ હોય, ત્યારે વચગાળાના રક્ષણાત્મક પગલાં માટેનો યોગ્ય અને યોગ્ય ઉપાય, તમામ સામાન્ય પરિસ્થિતિઓમાં, એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ છે. આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જ વચગાળાના રક્ષણ અંગે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદને વધુ સારી રીતે સમજી શકાય અને ન્યાયનિર્ણય કરી શકાય.

૮.૧ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ જે વિવાદના તથ્યાત્મક વ્યાપને જાણતી હશે, તે વચગાળાના પગલાં અંગેની પ્રાર્થનાઓનો ચોક્કસ અને અસરકારક રીતે નિકાલ કરવા સક્ષમ હશે. તેથી કલમ ૧૭ હેઠળનો ઉપાય, તે રીતે, જ્યારે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના થાય ત્યારે યોગ્ય રીતે આશરો લેવા માટે એક અસરકારક અને સક્ષમ ઉપાય કહી શકાય. હાલના કેસની હકીકતોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, પુનરાવર્તનના ભોગે એવું કહી શકાય કે હાલના કેસમાં કલમ ૧૭ હેઠળની આવી અરજી માત્ર અરજદાર દ્વારા અગાઉથી જ કરવામાં આવી નથી, તેને હવે નવી ગઠિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેના તાર્કિક અંત સુધી પહોંચાડવા માટે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પ્રગતિને આધીન રાખવામાં આવી હતી.

૯. ઉપરોક્ત હકીકતો અને ઉભરી આવતા પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત કારણો અને ચર્ચા માટે, હાલની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા પાત્ર નથી અને તેને રદ કરવી જરૂરી છે.

૧૦. પૂર્ણ કરતી વખતે, એ અવલોકન કરવું જરૂરી છે કે આર્બિટ્રેશનની પ્રક્રિયાની પોતાની પવિત્રતા છે. આર્બિટ્રલ પ્રક્રિયા એ કાયદાકીય પ્રક્રિયા છે. તે વૈધાનિક પ્રક્રિયા છે. આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિયેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ આ પ્રક્રિયાનું સંચાલન કરે છે. આર્બિટ્રેશનની વિવાદ નિવારણ પદ્ધતિ પસંદ કરતી વખતે પક્ષકારો કાયદાની પરિસંકલ્પનાઓ અને વર્તનની નૈતિકતાથી બંધાયેલા છે. આર્બિટ્રેશન પ્રક્રિયા સહિત કાયદાની કોઈપણ પ્રક્રિયા એ વેપાર નથી. અસીલો શિષ્ટાચારના ધોરણોનું પાલન કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. હાલના કેસની હકીકતોએ પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ એવી છાપ છોડી દીધી છે કે અસીલ પક્ષકારે સાનુકૂળ આદેશના સંદર્ભમાં પોતે પીછેહઠ પર હોવાનું જણાતાં અને એવું અનુભવાતાં કે કાર્યવાહી તેની તરફેણમાં ન પણ આવે, તેમણે પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સામે લિખિતમાં આક્ષેપો કરવાનું શરૂ કર્યું જેઓ સુપ્રીમ કોર્ટના અત્યંત આદરણીય ન્યાયાધીશ (નિવૃત્ત) સિવાય અન્ય કોઈ ન હતા.

૧૦.૧ એ અવલોકન કરવું પડશે કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલમાંથી પોતાના નામ પાછા ખેંચનારા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટરો અને ૨૮મી નવેમ્બર, ૨૦૧૮ ના પત્રમાં કરાયેલા આક્ષેપોના અનુસંધાને વોક આઉટ કરનારા પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રેટર સહિત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના સભ્યો, તમામ સુપ્રીમ કોર્ટના નિવૃત્ત માનનીય ન્યાયાધીશો (નિવૃત્ત) અને કાનૂની ક્ષેત્રના દિગ્ગજો હતા. કાનૂની સોગંદનામામાં આક્ષેપો કરવા અને તેનું પુનરાવર્તન કરવું તેને અનિવાર્યપણે દૂર રાખવું પડશે. આ બાબતે

અરજદારના અભિગમને ફગાવી દેવો જોઈએ તે ઉપરાંત, અરજદારનું વર્તન એ બાબતનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે કે તાજેતરના સમયમાં અસીલ પક્ષકારોએ કઈ રીતે કેવળ અને સ્વાર્થપૂર્વક તેમના વ્યાપારી હિતોને આગળ ધપાવવા માટે ચુસ્ત વ્યાપારી માનસિકતા વિકસાવી છે. સંપત્તિ ધરાવતા આવા અસીલો માનનીય ન્યાયાધીશોના સભ્યો, કાનૂની બંધુત્વના સભ્યો અને તેમના આર્બિટ્રેટરો અથવા પ્રતિનિધિઓ તરીકે તેમના દ્વારા પોતે પસંદ કરાયેલા કાનૂની તજજ્ઞોને આદર આપવા માટે બહુ ઓછી કાળજી રાખે છે. આર્બિટ્રેશનની બાબતો એવા લોકોના હાથે નીચલી કક્ષાએ પહોંચી ગઈ છે જેઓ અસીલ તરીકે નૈતિકતાની બહુ ઓછી કાળજી રાખે છે, જ્યાં કાનૂની મંચો પ્રત્યે નિષ્પક્ષતા અને તેમનામાં વિશ્વાસ હોવો એ અનિવાર્ય શરત છે.

૧૦.૨ ઘટનાઓનો સળંગ ક્રમ અને અરજદારના વર્તને આર્બિટ્રેશન એક્ટ હેઠળ આર્બિટ્રેશનના વિવાદ નિવારણ ઉપાયને બદનામ કરવામાં જ યોગદાન આપ્યું છે. જે કંઈ પણ વિલંબ થયો છે તે પક્ષકારોના વર્તનના કારણે થયો છે, જે ખેદજનક છે. તેણે આર્બિટ્રેશનના મૂળ હેતુને જ પરાજિત કર્યો છે જે વહેલો ઉકેલ લાવવાનો છે.

૧૦.૩ હકીકતો અને સંજોગો માત્ર ઉપરોક્ત ખેદજનક સ્થિતિને જ જાહેર કરતા નથી, હાલની અરજી અરજદાર દ્વારા એક્ટની કલમ ૯ નો આશરો લઈને એવા સમયે દાખલ કરવામાં આવી હતી જ્યારે નવી આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચના અગાઉથી જ થઈ ગઈ હતી. ટ્રિબ્યુનલના સભ્યો અને

પ્રિસાઈડિંગ આર્બિટ્રિટરની નિમણૂક પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને અરજદારની એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળની અરજી પણ બાકી હતી. ઉપર મેળવેલા એકંદરે સંજોગોમાં, હાલની કાર્યવાહી ભાગ્યે જ શુદ્ધ બુદ્ધિપૂર્વકની કહી શકાય અને કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગનો ભાગ બને છે.

૧૧. તેથી, હાલની અરજી રદ કરતી વખતે, ખર્ચનો આદેશ કરવો જરૂરી છે. અરજદારે રૂ. ૧૦,૦૦૦/- (અંકરે રૂપિયા દસ હજાર પુરા) નો સાંકેતિક ખર્ચ ચૂકવવાનો રહેશે. ખર્ચની આ રકમ એક અઠવાડિયાના સમયગાળામાં ગુજરાત હાઈકોર્ટ લીગલ એઈડ કમિટીને ચૂકવવામાં આવશે અને રજિસ્ટ્રીમાં પહોંચ રજૂ કરવામાં આવશે. ઉપર મુજબના ખર્ચ સાથે હાલની અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

(એન. વી. અંજારિયા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

અનૂપ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==
<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.